

Procesaanpak

DATUM: 13 mei 2019
VAN: College van burgemeester en wethouders
AAN: De leden van het presidium
BETREFT: Groenontwikkeling en openbaar groen in de wijk

1. Onderwerp

In de Samenwerkingsagenda “Maak meedoen mogelijk” 2018-2022 is een belangrijke ambitie opgenomen over het openbaar groen in de wijk. In het traject “Focus met Ambitie” is op 11 februari 2019 een bedrag van € 100.000,- aanvullend beschikbaar gesteld voor het vergroenen van de openbare ruimte voor de jaren 2019 tot en met 2022. Bij de besluitvorming heeft de raad aangegeven nadrukkelijk betrokken te willen worden bij de verdeling van deze middelen en het stellen van kaders voor deze ambitie. Met deze procesaanpak doen wij een voorstel voor uitwerking van een paars blok uit de Samenwerkingsagenda.

Het betreft onderstaand paars blok over openbaar groen in de wijk. Kaag en Braassem kenmerkt zich door een groot buitengebied met groene functies, het accent van dit paarse blok ligt op het groen en de groenbeleving in de wijk en het dorp.

Openbaar groen in de wijk

Eén van onze ambities is het verhogen van de kwaliteit, kwantiteit en creativiteit van openbaar groen in de dorpen en wijken.

Dit kunnen en willen wij als gemeente niet alleen doen. Wij nodigen inwoners uit om mee te denken over en mee te helpen aan het inrichten, vergroten en bijhouden van het openbaar groen in hun wijk of straat.

Meer specifiek wordt er gekeken naar een meer natuurlijke inrichting van speelplekken en schoolpleinen.

Dit paarse blok bevat drie aspecten: kwaliteit, kwantiteit en creativiteit. De kwaliteit gaat over het beheer en onderhoud van het openbaar groen en over uitstraling. Bij kwantiteit is het goed te weten dat een nieuwe groenontwikkeling in de gemeente leidt tot areaaluitbreiding en dus extra benodigde middelen voor beheer en onderhoud. Voor de uitstraling is het mogelijk aan knoppen te draaien ten aanzien van het niveau van de kwaliteit, de differentiatie per gebied en beschikbare middelen.

2. Waarom gaan we het doen?

De paarse blokken vragen om een uitwerking. In dit blok willen we vooral kaders ontwikkelen voor besteding van de beschikbare middelen voor groenontwikkeling van 4x € 100.000,-. Daarnaast moet er helderheid komen over de gewenste verbetering van de kwaliteit van het bestaande groen, de beleving en participatie met inwoners. De derde component is de areaaluitbreiding door groenontwikkeling in het algemeen, maar ook de realisatie van nieuwe wijken wat automatisch leidt tot een areaaluitbreiding. Het moet een kader geven voor:

1. Besteding beschikbare middelen Focus met Ambitie;
2. Kwaliteitsniveau van het groenonderhoud en gebiedstypen (knoppensessie: wat is de huidige kwaliteit, wat is de vereiste kwaliteit volgens de reeds vastgestelde kwaliteitskaders);
3. Ruimte voor betrokkenheid inwoners (pilot Groen en Doen);
4. Vertaling naar de gemeentebegroting en onderhoudsbudget.

3. Historie

De kaders voor groen zijn opgenomen in de Maatschappelijk Ruimtelijke Structuurvisie zoals deze is geactualiseerd in 2017. Dit is vooral op het niveau van de ambities en concrete projecten per gebied.

Daarnaast is er het IBOR waarin de keuzes zijn gemaakt voor het kwaliteitsniveau van het onderhoud van het groen. Er is een directe koppeling aan het programma meerjarig onderhoud en de beschikbare middelen in de begroting.

Voor het bepalen van de kwaliteit van het onderhoud wordt niet alleen gebruik gemaakt van theoretische programma's. Jaarlijks is er in de organisatie met de vakmensen de beleidsschouw. Daarnaast is er in de dorpen een aantal keren een dorps- of wijkschouw geweest met wisselend resultaat. In het kader van participatie is het zoeken naar nieuwe vormen van participatie ook op dit onderdeel. Alleen door het zoeken van nieuwe vormen kan ook aansluiting worden gevonden bij inwoners in de verschillende leeftijdsklassen in onze gemeente.

4. Met wie gaan we het doen?

- Gemeente Kaag en Braassem	(projecttrekker)
- Inwoners	
- Stichting Groen Licht	(stichting groen)
- Dorpsraden	(dorpen)
- Kinderen	(speelplekken)
- Kindpartners	(nieuwe generaties/schoolpleinen)
- Duurzaamheidsplatform	(duurzaamheid)
- Kaag en Braassem Promotie	(groen/recreatie)
- Leidse Ommelanden/Holland Rijnland	(regio)
- De Bult/Eerste Stuk	(natuurverenigingen)
- Organisaties bedrijventerreinen	(bedrijven)
- EOP	(bedrijven)
- MeerWonen/Woondiensten Aarwoude	(corporaties)

5. Wat is het beoogde resultaat?

Het beoogde resultaat is een integrale aanpak van openbaar groen in wijk en dorp met in ieder geval de volgende componenten:

- Eenduidige beelden over kwaliteit openbaar groen per gebiedstype (knoppensessie met de raad);
- Ontwikkelen van groenadoptie inwoners (pilot gestart met kaders project "Groen en Doen"
- Vaststellen van kaders van de besteding van de x € 100.000,- vergroenen openbare ruimte.

Groenontwikkeling lokaal en regionaal:

In de achterliggende periode is veel geïnvesteerd in groenprojecten via regionale samenwerking, vanuit de middelen van de Provincie Zuid-Holland en de regio Holland Rijnland. Via de samenwerking in de Leidse Ommelanden en Rijn- en Veenstreek is veel bereikt op het gebied van fietspaden, wandelpaden, ruiterspaden en een verbindend netwerk via het water. Routestructuren zijn daarbij de sleutel. Mede dankzij deze inzet is onze gemeente een knooppunt van allerlei groene, blauwe en recreatieve routestructuren.

Voor de komende tijd zal het vooral ook gaan om (beleefbaar) groen in de wijk, verbinden van groen door groene singels en bijvoorbeeld initiatieven rond tiny forrests. Van routestructuren in het buitengebied meer naar groen en spelen in wijk en dorp.

Groenonderhoud kwaliteit en areaal:

Aan het begin van de raadsperiode 2014-2018 is ook een knoppensessie met de gemeenteraad gehouden om het kwaliteitsniveau te bepalen en te koppelen aan de beschikbare middelen. Wij zullen in Q3 een workshop organiseren om nieuwe kaders met elkaar vast te stellen voor het beheer en onderhoud, kwaliteit, areaal en gebiedstypen.

Daarnaast hebben wij geconstateerd dat de verwachtingen ten aanzien van groen zijn gegroeid, zowel bij inwoners als bij de raad. Voorts is er ook een uitbreiding van het areaal geweest die is geactualiseerd. Dit moet een plek krijgen in de begroting en meerjarenraming. Er ligt een natuurlijk moment om de beelden te herijken.

Maatschappelijke Omgevingsvisie (Omgevingswet):

De invulling van groenambities is onderdeel van de Samenwerkingsagenda “Maak meedoen mogelijk” 2018-2022. In de Omgevingsvisie willen wij ook de groenambities integraal meenemen als kader voor deze toekomstvisie van onze gemeente. Waar liggen de prioriteiten? Hoe verbinden we de verschillende thema’s aan elkaar? Hoe betrekken we inwoners bij hun eigen leefomgeving?

Inwonersparticipatie:

Leefomgeving is van de inwoners. De ervaring leert dat als iets van jezelf is, je er het meest zuinig op bent. Dat pleit voor eigenaarschap en eigen regie van inwoners in dorpen en wijken ook ten aanzien van het openbaar groen. Uiteraard is er een beperkte groep die dat zelf wil doen. Met het project “Groen en Doen” starten we pilots voor groenadoptie, samen leren met eigenaarschap, budget en zelfbeheer.

Daarnaast kunnen inwoners ook betrokken worden bij de beoordeling van de kwaliteit van het groen in de wijk. Onder meer met een dorpschouw maar wellicht ook met een buurt app of andere instrumenten kunnen inwoners worden betrokken.

6. Waar zitten keuze- en/of beslismogelijkheden?

Voor de raad zijn er drie beslismomenten met keuzes te onderscheiden. Deze zijn de volgende:

1. Besluitvorming over de procesaanpak groenontwikkeling en openbaar groen in de wijk;
2. Vaststellen van de kwaliteitsniveaus per gebiedstypen IBOR;
3. Bespreken van resultaten werkatelier ‘groenontwikkeling’ met concrete voorstellen.

7. Wat is de planning?

In Q2 wordt deze procesaanpak besproken met presidium om dan in Q3 en Q4 de workshop te houden met de raad (knoppensessie) en het ontwikkelen van kaders voor groenontwikkeling in wijk en dorp (groene singels, tiny forrests en groene vormen van spelen). Hiervoor zal worden gekozen met een werkatelier met “best practices” uit andere gemeenten en andere experts die nieuwe wegen introduceren in de groenbeleving. Wij beschouwen de door de raad beschikbaar gestelde 4x €

100.000,- als een budget voor een impuls. Discussies over beheer en onderhoud worden via de jaarlijkse begroting gevoerd op basis van de vastgezette knoppen.

Startbijeenkomst

Kaders ontwikkelen voor de besteding van de 4x € 100.000,- voor vergroening openbare ruimte door een interactieve sessie met verschillende alternatieven. De sessie start met een inspirerende spreker van buiten over groenontwikkeling en de trends en ontwikkelingen.

Vervolgplanning (indicatief)

- Q3 workshop “knoppensessie IBOR beheer en onderhoud”
- Q4 besluiten op basis van de resultaten werkatelier en workshop